

Seat No. : _____

FC-20
March-2007
Co-operation
સહકાર

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

૧. સહકારની વિવિધ વ્યાખ્યાઓ આપો. તેના ઉદ્ભવ અને વિકાસની માહિતી આપો. (૧૪)
અથવા
સહકારના નીચેના સિદ્ધાંતો સમજાવો. (કોઈપણ ત્રણ)
(૧) ખુલ્લું અને સ્વૈચ્છિક સભ્યપદ
(૨) નફાની ન્યાયી વહેંચણી
(૩) લોકશાહી વહીવટ
(૪) સહકારી શિક્ષણ
૨. સહકાર અને મૂડીવાદ અથવા સહકાર અને સમાજવાદ વચ્ચે સામ્યતા અને તફાવતના મુદ્દાઓ સ્પષ્ટ કરો. (૧૪)
અથવા
સહકાર અને જાહેર સાહસની તુલના કરો.
૩. પ્રાથમિક ખેતવિષયક ધિરાણ મંડળીઓની રચના અને કાર્યો જણાવો. (૧૪)
અથવા
ભારતમાં સહકારી શિક્ષણ અને તાલીમનું મહત્ત્વ જણાવો.
૪. સહકારી પ્રવૃત્તિના વિકાસમાં રાજ્ય કયા સ્વરૂપે સહાય આપે છે ? (૧૪)
અથવા
સહકારી પ્રવૃત્તિની સફળતાની મુખ્ય શરતો વર્ણવો.
૫. ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) (૧૪)
(૧) સેવા સહકારી મંડળી
(૨) ગ્રાહક સહકારી ભંડાર
(૩) નાગરિક સહકારી બેંક
(૪) ઔદ્યોગિક સહકારી મંડળી

Seat No. : _____

FC-20
March-2007
Co-operation

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : All questions carry equal marks.

1. Give various definitions of Co-operation. Give detail about the origin and development of Co-operation. **(14)**

OR

Explain the following principles of Co-operation. (any **three**)

- (1) Open and voluntary membership
  - (2) Equitable distribution of surplus
  - (3) Democratic management
  - (4) Co-operative education
2. Specify the similarities and difference between Co-operation and Capitalism or Socialism. **(14)**

OR

Compare Co-operation and Public Enterprise.

3. Describe the formation and function of the primary agricultural credit society. **(14)**

OR

State the importance of Co-operative education and training in India.

4. How does the state help in the development of Co-operation ? **(14)**

OR

Discuss the main conditions for the success of Co-operative movement.

5. Write short notes : (any **two**) **(14)**

- (1) Service Co-operative society
- (2) Consumer Co-operative store
- (3) Urban Co-operative bank
- (4) Industrial Co-operative societies